

וייצמן התנגד לקיצוץ

והתפטר. בנין מתנגד

לקיצוץ - והורביץ

עשוי להתפטר

אחת התכונות המזוהות ביותר של הישראלי המצוי היא סירובו המחולט להכיר בעובדה שיש קשר בין ענייני-החוק והביטחון ובין מצבו הכלכלי והחברתי. במוחו הם שוכנים בשתי מגירות שונות, שאי נטו מחוברות. לשנפתחת האחת, נסגרת השנייה אוטומטית. לא פעם דובר על "שני דגלים" - כאילו אלה הם עניינים נפרדים.

במשך שנים הטיפה תנועת החרות, בעודה באופוזיציה, בעת ובעונה אחת לצימצום דרסטי של תקציב-המדינה ולגיהול מדיניות מילחמתית, שחייבה הגדלה ניכרת של צה"ל ושל ציודו. מנחם בגין ואנשיו לא ראו בכך מעורבות סתירה.

האופוזיציה הנוכחית הלכה אף היא בדרך זו. שימעון פרס צעק חמס נגד המגמה לקצץ את תקציב הביטחון, והצביע בעד חוק-ירושלים.

כל פוליטיקאי מיקצועי בישראל יודע שקיצוץ התקציב הוא עניין פופולרי - אך שהגדלת תקציב הביטחון הוא פופולרי עוד יותר. אולם הסכום המוקדש עתה לביטחון - 30 מיליארד שקל בתקציב המעודכן של השנה - שווה לכל שאר סעיפי-התקציב של מדינה, המוקדשים לכלכלה, לרווחה ולשירותים (מלבד תשלום חובות). קיצוץ של עשרה אחוז בתקציב הביטחון היה מאפשר, בתיאוריה, להגדיל בעשרה אחוזים את כל תקציבי הבריאות, החינוך, הסוכר סידיות והפעולות הכלכליות של ממשלה.

הגרירה של אריק, אחד הראשונים שהעז להעלות את הדרשה לקיצוץ תקציב-הביטחון היה דווקא אריאל ("אריק") שרון, במסגרת מילחמת-הגורילה ארוכת השנים שלו בהנהגת צה"ל, שלא רצתה בו. שרון, שהוא בלי ספק מומחה לענייני ביטחון, לא היסס לדבר על קיצוץים בעלי ממדים אדירים.

לפני כמה חודשים החלה להישמע בכנסת הדרשה להתאים את התקציב הביטחוני למצב הביטחוני החדש של ישראל, שנוצר בעיקבות הסכמי-שלום עם מצרים ומילחמת עיראק-איראן (ראו ירון אש"י). תביעה זו, המשותפת עתה לרבים מאנשי הכלכלה והביטחון, אינה מסתפקת בקיצוץ אוטומטי בעליה טוענים כי המצב החדש דורש עיצוב דוקטרינה ביטחונית חדשה, תקציב-הביטחון צריך לנהל בוע מדוקטרינה חדשה זו, והוא יוכל להיות קטן בהרבה מן המורצע כיום.

הנץ הפך יונה. הדיבורים הגלויים בכנסת, והגלויים עוד יותר מאחרי הקלעים בצמרת הי מימסד, הפיחו אומץ בייגאל הורץ. ביץ, הנץ של רפי" הפך יונה של תקציב-הביטחון.

לפני שנה פרץ ריב בין הורביץ ובין עזר וייצמן, או שרי-הביטחון, על קיצוץים מתונים בתקציב-הביטחון. וייצמן נימק את פרישתו מהממשלה באי-הסכמתו לקיצוץים. עתה, בעומדו מול סכנה של התמוטטות כלכלית בעלת ממדים אסון, תובע הורביץ קיצוץים-הריב בה יותר גדולים. אף הפעם אין עומד מולו וייצמן. אלא שרי-הביטחון מנחם בגין, לבגין, שהת מצאותו בענייני-ביטחון היא אפי-סית, אין ברירה אלא לקבל את דעתו של הרמטכ"ל רפאל ("רפול") איתן, המתנגד לקיצוץ.

שערי המים

איש הרדיו והטלוויזיה המנוסה, הד"ר יצחק רועה, היתה השבוע פצצה באחת מתוכניות-הרדיו שלו. הוא סיפר למאזיניו על סקופ שהוטר על-ידי העיתונים: חשבון-דולארים נוסף של יצחק רבין.

יצחק רועה צדק. הכתבים לענייני-מפלגות ידעו מזה שבועיים שיש לרבין חשבון של מטבע זר בסניף בנק הפועלים בהדריוסף. עיתונאים רבים, ובניהם ראש מערכת העולם הזה, גם ראו צילום דף-החשבון של רבין, שבו צוינו שלוחות ראש-הממשלה לשעבר יש בסניף זה 70,068 דולאר ו-42 סנט.

היתה זו ידיעה עיתונאית ממדרגה ראשונה. הסתבכותו הראשונה של רבין באה בגלל חשבון מטבע-זר. אמנם, על-פי החוק שנחקק אחרי פרשת רבין, מותר היה לרבין להחזיק חשבון מטבע זר בישראל, ולא היתה בכך עבירה על החוק. אך ימים אחדים קודם לכן טען רבין באוזני ועדת-העורכים של העיתונים טענות מסוג אחר.

מיד אחרי פירסום הברווז העיתונאי בשבועון הצרפתי 'לאקספרס', כאילו שילם הקבלן בצלאל מירוחי את הקנס בסך 250 אלף לירות שהוטל על לאה רבין, חשף רבין לפני עורכי-העיתונים את חשבונות-הבנק שלו. הוא טען אז שאת הקנס שילם, בין היתר, בכספי הלואה שקיבל מידיד אמריקאי, שאותה לא החזיר בינתיים, לדבריו, בגלל חוסר-כסף.

חשבון הדולארים בבנק בהדריוסף הציג את רבין כמי שלא דייק בפני עורכי-העיתונים, שמחס ביקש אמון והגנה מפני הפירסום ב'לאקספרס' ויוזמיו, מהנזיו במפלגת-העבודה. למרות העובדה שהיתה זו ידיעה הראויה לפירסום ולהבלטה, לא פירסם אף עיתון אחד את הידיעה. לא היתה זו החלטה משותפת של העורכים, או קשרי-השתקה. כל עורך החליט בעצמו לגנוז את הידיעה.

לעיתונאים בישראל ולקהילה-הקוראים פשוט נמאס כבר להיות שמשים בידיהם של יוצרי "שערי מים", (על מי שקל ווטריגטי האמריקאי). לאחרונה איבדו פוליטיקאים ועסקנים ישראליים כל רסן בהאבסת העיתונים בידיעות נכונות ושאינן נכונות, במסגרת המילחמות הפנימיות שלהם זה בזה. פרשת 'לאקספרס' הוכיחה שוב שאפשר להפיל בפה עיתונאי בלתי-זהיר ולהנפיש בעזרתו איש-ציבור.

אילו היה חשבון-הדולארים החדש של יצחק רבין מתגלה לפני פרשת 'לאקספרס', אין ספק שכל עיתון היה מפרסמו בהבלטה.

רשה דומה היא פרשת המיכתבים של יושע בר-ציון

אל ראש-הממשלה, מנחם בגין. פרשת שיחורו של העבריין בר-ציון מהכלא היתה האות הראשון לסיאובו של מיסטר שגן. אין ספק שגם כיום, כל ידיעה על קשריו של בר-ציון עם מי שחן אותו, מנחם בגין, או עם קרן תל-חי של חרות, אשר בר-ציון תרם לה כספים רבים, היתה זוכה בכותרות ראשיות.

בעד חשבונות רבין לעיתונות נמאס

אחד הסוהרים בכלא רמלה, הכלא שבו בילה בר-ציון את תקופת-מאסרו הקצרה, הוא שמואל כץ. כץ היה סוהר-אח בבית-החולים של כלא רמלה והיה, לטענתו באישור המיטרה, בלדר של המיכתבים הבלתי-חוקיים של בר-ציון אל מחוץ לכלא.

כץ השתחרר משירות-בתי-הסוהר, וכיום הוא עובד כפקיד בסניף המרכזי של בנק לאומי בתל-אביב. לפני חודשים אחדים פנה כץ ליושב-ראש סיעת-המערך בכנסת, משה שחל, והציע לו צילומי מיכתבים של בר-ציון אל בגין, המעידים כאלף עדים על הכספים שתרם בר-ציון לקרן תל-חי, ועל הקשר הבלתי-אמצעי בין תרומות אלה ובין ההנייה שהוענקה לו.

כשרש כץ כסף עבור מידע זה, נרתע שחל. הוא הפנה את כץ למערכות העיתונים, וכץ נענה להצעתו. כץ התקשר עם העולם הזה והציע למכור את המיכתבים כמורת 100 אלף לירות, כשהוא רומז על כך שהוא מוכן, "לרדת במחיר". כיוגמה לכך שיש בידי ה"סוהר" נתן כץ להעולם הזה העתקי מיכתבים מוברחים של בר-ציון לאשתו ולעורכי-הדין שלו.

העולם הזה נאמן למדיניותו שלא לרושש מידע תמורת כסף, וניסה להסביר לכץ שחובתו כאזרח היא לפרסם את המידע ללא תמורה. כשהבין כץ שהעולם הזה איתן בדעתו שלא לשלם עבור המידע, הוא ניתק את הקשר.

אך נראה שהיו מי שנמלו בפה - או כימעט ונפלו בפה - של כץ תאב-הבצע. מעריב קיבל לידי את המיכתב של בר-ציון לבגין. אולם מעריב נהר כראוי ונתן את המיכתב לשני גרפולוגים לבדיקה. הם קבעו בצורה חד-משמעית שהמיכתבים מזוייפים. רק אז התברר שכף זויף את המיכתבים וניסה להונות את העיתונים, על חשבוננו של ראש-הממשלה, משום שבנו הסתבך בכספים, והוא רצה לעזור לו לצאת מהבוץ.

מיקרה נוסף שבו היה חבר-הכנסת הראשונה, שלמה לביא מעוניין מאוד בהסרת חסינותו, ואף פנה לוועדת-הכנסת במכתב נרגש שבו טען: "לעולם לא אגיע להרגעה נפשית, אם לא יתנהל נגדי מישפט כמו נגד כל אורח אחר". הוא היה מעורב בתאונה דרכים, שבמהלכה נהרג אדם. עוד בעת חקירתו במיטרה אמר, כי יבקש להסיר את חסינותו, וכן עשה. אולם גם אחרי כל זאת נדה הוועדה בעניינו, ואחרי דיון החליטה להסיר את חסינותו. גנ מליאת הכנסת אישרה החלטה זו. תרגיל שקוף, בעצם כל חבר-ריה-כנסת, שהיועץ המישפטי בי קש את הסרת חסינותו, ויתר עליה בעצמם בשלב זה או אחר של הדיונים. רק שמואל פלאטו טענותיו מבחינה מוסרית ציבורי הוא מקל אולי על חברי-הוועדה להסיר את חסינותו כאשר גם הוא עצמו מבקש זאת.

אולם כאשר חבר-כנסת מנצל את חסינותו להגנון בוועדת-הכנסת ולטעון בפניה להופי שוכר לשם כך עורכי-דין מנסים מגלה את הראיות ומנסים למנו אותן. מטיל דופי ביועץ המישפטי ובחוקרי המיטרה, ואחרי-כך נלועדת-הכנסת ועושה את המחו של ויתור על חסינותו. אין בי אלא תרגיל שקוף של יחסי-ציבור.

מוסרת חסינותו של החבר, ובית-מישפט יכול לדון בעניינו. עד שלא עברה הבקשה להסרת חסינותו, שהגיש היועץ המישפטי, את כל ההליכים הללו, חסין חבר-הכנסת בפני תביעות פליליות. לו

שר אבו-חצירא תרגיל ביחסי-ציבור

היה השר אבו-חצירא חבר הפר-למנט השויצני, יכול היה לוותר על חסינותו, שם יש פרוצדורה כזו, ובכך להיות אורח רגיל הר נתון לתביעות מישפטיות. אלא שרק כספי המימון להגנתו של השר הגיעו מארץ זו. השיטה המישפטית בישראל שונה, ואינה מאפשרת הסרת חסינות כזו.

יש להניח שכל זה היה ברור מראש להורביץ. כאשר פתח ה-שבוע בהתמודדות, הוא הסתכן בידועין במשבר בינו ובין בגין. שיטתיים בפרישתו.

דעתם של רבים במימסד: זוהי כוונתו של הורביץ. הוא פירוש מן הממשלה על רקע זה ויקים רשימה נפרדת לבהירות, בתיקוה שבראשה יעמוד משה דיין.

אם כן, זוהי הפעם הראשונה שפוליטיקאי ישראלי מנסה המר על הפופולריות של קיצוץ בתקציב-הביטחון. פוליטיקאי זה הוא - למרבה האירוניה - נץ.

הכנסת

תרגיל ביחסי-ציבור

חברי-כנסת אינו יכול

לוותר על חסינותו

באופן אוטומטי

החוק הישראלי אינו מאפשר ל-חברי-כנסת לוותר על חסינותו הפר-למנטרית. החוק קבע כי חסינותו שייכת לכנסת, ומקורה בכך שהכ-נסת תוכל לפעול בהרכב מלא ללא התערבות וזהו הפרעה. לשם כך ניתנה לחברים חסינות מתבי-עות מישפטיות במשך כהונתם. ולשם כך גם נתן חוק אחר חסי-נות לרחבת הכנסת ולמישפטיה.

אפילו יכרין חבר-כנסת כי הוא מוותר על חסינותו, לא עשה בכך מבחינה מישפטית ולא כלום. כיוון שלפי החוק נקבעת פרוצדורה מיו-חדת להסרת חסינותו על העניין להיות נידון בפני ועדת-הכנסת. וכאשר היא החליטה על הסרת החסינות, צריכה מליאת-הכנסת להצביע שנית בעניין, ורק אז